

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2021-2022 no Centro é:

Títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑERÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO**
- **PROGRAMA CONXUNTO TURISMO + XEOGRAFÍA E HISTORIA**
- **GRAO EN ADE CON RECOÑECIMIENTO MUTUO DE ESTUDOS POLA UNIVERSIDADE DE VIGO E A HOCHSCHULE BREMENHAVEN (ALEMAÑA)**

Desde o curso 2015-2016, grazas a un acordo de cooperación Inter-Institucional con Hochschule Bremerhaven, a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo oferta o **Programa de Dobre Grado Internacional** en Administración e Dirección de Empresas (Business Administration & Management) da **Universidade de Vigo** e Bachelor of Arts in Business Administration en **Hochschule-Bremerhaven**. Ademais, por terceiro ano consecutivo ofértase o programa **ADE INTERNACIONAL** con mais de 60 créditos impartidos en inglés. No curso 2016-2017 iníciase a oferta do programa **TURISMO INTERNACIONAL** con mais de 39 créditos impartidos en inglés.

Con estes acordos e programas a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo aposta pola internacionalización dos estudos e a participación dos estudantes en programas de mobilidade e intercambio, abrindo un abanico a novos horizontes e opcións de futuro.

En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MESTRADO OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO**
- **MESTRADO OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPA DECANAL

Decana

María Montserrat Cruz González
Teléfono: 988 368 800
e-mail: decano.eto@uvigo.es

Secretario

Alberto Vaquero García

Teléfono: 988 368 762

e-mail: secretario.facultade.eto@uvigo.es

Vicedecano de Ordenación Académica

Francisco Tugores Martorell

Teléfono: 988 368 770

e-mail: ftugores@uvigo.es

Vicedecano de Estudos de Grao e Xestión Informática

Javier Sánchez Sello

Teléfono: 988 368 742

e-mail: javiss@uvigo.es

Vicedecano de Calidade

Juan Manuel de los Rios Sánchez

Teléfono: 988 368 816

e-mail: jmrrios@uvigo.es

Vicedecana de Relacións Internacionais

Elena De Prada Creo

Teléfono: 988 368 726

e-mail: edeprada@uvigo.es

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial

Campus Universitario As Lagoas

32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803; administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800; secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais: edeprada@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax: + 34 988 368 923

Páxina web: www.fcetou.uvigo.es

PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia**Materias****Curso 1**

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G740V01111	Empresa: Contabilidade de organizacións turísticas I	1c	6
004G740V01112	Empresa: Dirección e xestión de entidades turísticas I	1c	6
004G740V01113	Economía: Introducción á economía	1c	6
004G740V01114	Xeografía: O turismo no mundo actual	1c	6
004G740V01115	Socioloxía: Socioloxía do turismo	1c	6

O04G740V01121	Historia: Metodoloxía da historia	2c	6
O04G740V01122	Historia: Introducción á historiografía	2c	6
O04G740V01123	Xeografía: Fundamentos de xeografía humana	2c	6
O04G740V01124	Arte: Arte clásica	2c	6
O04G740V01125	Idioma moderno: Inglés para turismo	2c	9
O04G740V01126	Prehistoria universal	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Contabilidade de organizacións turísticas I**

Materia	Empresa: Contabilidade de organizacións turísticas I			
Código	O04G740V01111			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rivero Fernández, M ^a Dolores González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	González Sánchez, María Beatriz Rivero Fernández, M ^a Dolores			
Correo-e	mrivero@uvigo.es bgonzale@uvigo.es			

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Dirección e xestión de entidades turísticas I				
Materia	Empresa: Dirección e xestión de entidades turísticas I			
Código	004G740V01112			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	del Río Rama, María de la Cruz			
Profesorado	del Río Rama, María de la Cruz			
Correo-e	delrio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Profúndase nos fundamentos teóricos que integran o sistema conceptual da Economía da Empresa. Subsistemas Funcionais da empresa (dirección, político, cultural, humano e técnico).			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Obter os coñecementos necesarios que lle capacitan para o desenvolvemento da actividade profesional no ámbito da Xestión de Empresas Turísticas	D4		
Aplicar os coñecementos teóricos adquiridos	B1 B2		
Utilizar as Tics necesarias para o manexo e obtención de información e datos relevantes para a toma de decisións	B1 B2 B3 B6 B7 B8 B9 B10 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D2 D3
Manexar adecuadamente as capacidades adquiridas relacionadas co desenvolvemento das súas aptitudes, necesarias para exercer a profesión no sector turístico	B3 B13	C6 C7	

Contidos

Tema	Estes contidos desenvólvense mediante o seguinte temario:		
Breve descrición do contido: fundamentos teóricos que integran o sistema conceptual da Economía da Empresa. Subsistemas Funcionais da empresa (dirección, político, cultural, humano e técnico).			
PARTE I: FUNDAMENTOS DA EMPRESA TURÍSTICA .			
TEMA 1: A EMPRESA TURÍSTICA .			
TEMA 2: A CONTORNA DA EMPRESA TURÍSTICA .			
TEMA 3: A FUNCIÓN DE PLANIFICACIÓN NA EMPRESA TURÍSTICA .			
PARTE II: ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS TURÍSTICAS .			
TEMA 4: A FUNCIÓN DE ORGANIZACIÓN NA EMPRESA TURÍSTICA .			
TEMA 5: A FUNCIÓN DE DIRECCIÓN NA EMPRESA TURÍSTICA .			

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	15	0	15
Seminario	3	0	3
Lección maxistral	29	0	29
Traballo	0	28	28
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	69	71
Estudo de casos	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atenderase ao alumno de forma individual ou en grupo para a resolución de dúbidas (presencial, mail ou Skype)

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo	Realización dun traballo autónomo en grupo. Elaborarase ao longo de todo o cuadrimestre e presentarase ao final do mesmo.	25	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliación da asimilación de coñecementos	70	
Estudo de casos	Realización de dous casos prácticos ou análises de situacións.	5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Avaliación non continua, cun exame final que incluíra contidos teórico e / ou práctico mediante preguntas que poden ser tipo test, curtas, de desenvolvemento ou estudos de casos. Esta proba é destinada a avaliar a comprensión dos conceptos adquiridos na materia, asumindo o 100% da nota, e avaliar así, tanto os conceptos de materia, como a claridade da exposición e a utilización gramatical e ortográfica correcta usados naquelas partes que o requiran. - Avaliación continua, a realización das actividades dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc. Estas probas de avaliación continua estarán dirixidas a avaliar as actividades desenvolvidas polo alumno ao longo do desenvolvemento das clases, nas que se valorará a correcta realización das tarefas encomendadas, que poden incluír a resolución de cuestionarios, estudos de caso, traballos individuais ou en grupo, y la realización e exposición oral de traballos dalgúns dos temas acordado co profesor. Neste bloque presencial poderase valorar a participación do alumno. - As características concretas do exame final, tanto na avaliación continua (convocatoria de xullo) como na non continua, serán detalladas por parte dos profesores da materia (na clase e a través da plataforma Tema) con anticipación o mesmo e no marco dos prazos legais establecidos pola Universidade de Vigo. - Os estudantes para aprobar a materia deben obter por un u outro sistema de avaliación unha nota igual ou superior a 5 puntos, sendo obrigatorio en tódolos casos superar o exame final (ou os parciais en caso de ser ofertados). - En todos os exames será obrigatorio identificarse de forma oficial (DNI, pasaporte) e esta prohibida a tenencia de móbiles, smartphones, calquera outro dispositivo electrónico, mesmo cando estean apagado ou en repouso. Incumprir estas dúas condicións invalida a convocatoria para o cal este concorrendo. - Datas e horarios de probas de avaliación de diferentes chamadas especificanse no programa de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro para o curso 2020-2021. No caso de conflito ou disparidade entre as datas das probas prevaleceran as sinaladas na web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Inmaculada Martín Rojo, **Dirección y Gestión de Empresas del sector Turístico**, Ed. Pirámide, 2000

Raquel Arguedas y Mª Teresa Noguerras, **Planificación, Dirección y Gestión Financiera de Empresas Turísticas**, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2007

Bibliografía Complementaria

Eduardo Parra López; Francisco Calero García, **Gestión y Dirección de Empresas Turísticas**, Ed. McGraw Hill, 2006

Cristóbal Casanueva Rocha; Julio García del Junco; Francisco Javier Caro González, **Organización y Gestión de Empresas Turísticas**, Editorial Pirámide, 2000

Recomendacións

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías de ensino: as metodoloxías incluídas na guía para ensinar a materia na modalidade presencial (clase maxistral e estudo de caso) mantéñense se a materia se imparte tanto na modalidade mixta como non presencial. No caso da modalidade non presencial, a actividade docente impartirase a través do Campus Remoto da uvigo e a plataforma Faitic utilizarase como é habitual para proporcionar o material necesario aos estudantes.

* Mecanismo non presencial de atención do alumnado (titorías): en todas as modalidades, presenciais ou non presenciais, as sesións de titoría realizaranse por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia) baixo a modalidade de acordo previo.

* Bibliografía adicional para facilitar a autoaprendizaxe: facilitarase a través da plataforma de teledocencia Faitic.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

- Mantense a avaliación contida na guía para a modalidade presencial.

- As probas realizaranse de xeito non presencial (en liña) a través das plataformas que a universidade habilita para este fin.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Introducción a la economía				
Materia	Economía: Introducción a la economía			
Código	O04G740V01113			
Titulación	PCEO Grado en Turismo/Grado en Geografía e Historia			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Fundamentos del análisis económico e historia e instituciones económicas			
Coordinador/a	Da-Rocha Álvarez, Jose Maria			
Profesorado	Da-Rocha Álvarez, Jose Maria			
Correo-e	jmrocha@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/login/index.php			
Descripción xeral	La materia se adecúa al perfil profesional y académico al contribuir a la formación básica del alumno en el campo de la Economía, presente en numerosos aspectos en el ámbito del desempeño profesional en el sector turístico.			
	- La materia tiene 6 créditos ECTS y posee carácter obligatorio. Se cursa en 1º en el 1º cuatrimestre. Inicia al alumno en los aspectos económicos fundamentales. Tiene claramente una relación de complementariedad con otras materias de este Grado, como por ejemplo: Turismo y desarrollo económico territorial o Comercio internacional y Turismo. - La materia analiza la conducta de los diversos agentes económicos que participan en los mercados y a las dimensiones de la economía a las que impacto el Turismo (cambio climático, desigualdad, globalización, cambio tecnológico, etc).			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaje

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Ser capaz de interpretar la relación de los agentes económicos que participan en el sector turístico.	
Ser capaz de analizar los impactos de las instituciones en el sector turístico usando fundamentos técnicos cuantitativos.	
Poseer conocimientos para realizar un análisis crítico de aspectos relativos al sector turístico.	
Ser capaz de transmitir de manera efectiva ideas sobre el funcionamiento de la economía tanto de forma escrita como oral.	

Contenidos

Tema	
Módulo A: de donde venimos	1. La revolución capitalista. 2. Tecnología, población y crecimiento.
Módulo B: cómo funcionan los mercados	3. Escasez, trabajo y elección. 4. Interacción sociales. 5. Propiedad y poder: ganancias mutuas y conflictos 6. La empresa: propietarios, administradores y empleados 7. La empresa: propietarios, gerentes y empleados. 5. La empresa y sus clientes. 8. Oferta y Demanda: Tomadores de precios y mercados competitivos 9. Mercados, eficiencia y políticas públicas.
Módulo C: a donde vamos	10. Progreso Tecnológico y nivel de vida 11. La nación y la economía mundial. 12. La desigualdad económica. 13. La economía del medio ambiente. 14. Economía, política y políticas públicas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección magistral	27	52	79
Resolución de problemas	13	0	13
Examen de preguntas objetivas	2	0	2
Resolución de problemas y/o ejercicios	2	0	2
Trabajo	4	40	44

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Lección magistral	Exposición oral complementada con el uso de medios audiovisuales e introducción de algunas preguntas dirigidas a los estudiantes con la finalidad de transmitir conocimientos y facilitar el aprendizaje.
Resolución de problemas	Metodología que permite al alumnado aprender de forma efectiva a través de la realización de actividades de carácter práctico tales como ejercicios y supuestos mediante el uso de lo aprendido en las lecciones magistrales. Los objetivos de esta técnica son: alcanzar una mayor competencias de los contenidos aprendidos en la teoría e ilustrar sus potenciales aplicaciones.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	En las clases de resolución de problemas, que se celebrarán en los grupos GM, se le suministrará al alumno un boletín de ejercicios al inicio de la sesión para su posterior resolución en el aula. El estudiante podrá comentar al profesor cualquier duda que le surja mientras realiza dichos ejercicios.

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Examen de preguntas objetivas	Pruebas para la evaluación de las competencias adquiridas que incluyen preguntas cerradas con diferentes alternativas de respuesta (verdadero/falso, elección múltiple, emparejamiento de elementos...). Los alumnos seleccionan una respuesta entre un número limitado de posibilidades.	60	
Resolución de problemas y/o ejercicios	□ Tendrán lugar las semanas 5 y 11. □ Para las mismas, el profesor encargado planteará un ejercicio del estilo de los realizados en las listas de problemas anteriores a la clase y lo propondrá a los estudiantes que deberán resolverlo en un tiempo máximo a determinar por el instructor de acuerdo con el nivel de dificultad del ejercicio y será aproximadamente el tiempo mínimo necesario para contestar la pregunta y repasarla una vez.	20	
Trabajo	Trabajo.	20	
	Se deberá presentar en las semanas 12 a 14.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

La evaluación se basa en dos elementos: la evaluación continua y los exámenes finales. Los pesos de las evaluaciones en la convocatoria ordinaria (enero) son: 40% evaluación continua y 60% examen final, con el requisito de una nota mínima de 3 puntos sobre 10 en el examen final para aprobar. En la convocatoria del examen extraordinario (junio), la nota final se calculará como la más favorable entre las dos opciones siguientes: (1) 40% de la calificación en la evaluación continua y 60% la calificación en el examen final; con el requisito de obtener una nota mínima de 3 puntos sobre 10 en el examen final; (2) 100% de la calificación en el examen final.

EXAMEN FINAL

Hay dos convocatorias para el examen final: la ordinaria (en enero) y la extraordinaria o de recuperación (en junio). En ambos casos, los exámenes finales consistirán en una serie de preguntas tipo test.

EVALUACIÓN CONTINUA

El proceso de evaluación continua consistirá en (A) evaluaciones en las horas de clase de grupo reducido, (B) trabajo . No presentar cualquiera de los ejercicios de la evaluación continua cuenta como cero a efectos de cálculo de la nota.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

<https://www.core-econ.org/project/la-economia/>,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Turismo y desarrollo económico territorial/O04G240V01501

Comercio internacional y turismo/O04G240V01905

Plan de Contingencias

Descripción

=== MEDIDAS EXCEPCIONALES PLANIFICADAS ===

Ante la incierta e imprevisible evolución de la alerta sanitaria provocada por el COVID-19, la Universidad de Vigo establece una planificación extraordinaria que se activará en el momento en que las administraciones y la propia institución lo determinen atendiendo a criterios de seguridad, salud y responsabilidad, y garantizando la docencia en un escenario no presencial o parcialmente presencial. Estas medidas ya planificadas garantizan, en el momento que sea preceptivo, el desarrollo de la docencia de un modo más ágil y eficaz al ser conocido de antemano (o con una amplia antelación) por el alumnado y el profesorado a través de la herramienta normalizada e institucionalizada de las guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DE LAS METODOLOGÍAS ===

* Metodologías docentes: las metodologías recogidas en la guía para la impartición de la materia en modalidad presencial (lección magistral y estudio de casos) se mantienen en caso de impartirse la materia tanto en modalidad mixta como en modalidad no presencial. En el caso de modalidad no presencial, la actividad docente se impartirá mediante Campus Remoto de la uvigo y se utilizará como viene siendo habitual la plataforma Faitic para proporcionar el material necesario al alumnado.

* Mecanismo no presencial de atención al alumnado (tutorías): en todas las modalidades, presencial o no presencial, las sesiones de tutorización se realizarán por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia) bajo la modalidad de concertación previa.

* Bibliografía adicional para facilitar el auto-aprendizaje: se proporcionará a través de la plataforma de teledocencia Faitic.

=== ADAPTACIÓN DE LA EVALUACIÓN ===

- Se mantienen la evaluación recogida en la guía para la modalidad presencial.

- Se realizarán las pruebas de forma no presencial (online) a través de moovi

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xeografía: O turismo no mundo actual				
Materia	Xeografía: O turismo no mundo actual			
Código	004G740V01114			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Díaz Fernández, José Antonio			
Profesorado	Díaz Fernández, José Antonio			
Correo-e	tonydiaz@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Panorama das claves interpretativas que explican o actual momento de desenvolvemento da actividade turística a nivel mundial e as súas tendencias actuais abordadas dende o punto de vista da xeografía. Neste contexto, realízase unha lectura espacial do turismo como actividade produtiva dependente dos valores do territorio e, polo tanto, indisoluble da paisaxe e da identidade territorial, unha identidade que se destrúe, ou se reconstrúe, co turismo, a través de complexos procesos de carácter económico, sociocultural e territorial. Analízanse os distintos escenarios do turismo nas grandes rexións turísticas mundiais, tanto a nivel de oferta coma de demanda, e os fluxos existentes entre elas. A análise territorial achega coñecementos clave para a comprensión da complexa e dinámica actividade turística, sendo especialmente reveladores coa aparición de novos escenarios baixo criterios de calidade ambiental e sostibilidade social. Con iso preténdese sentar unha base descritiva e conceptual que permita ao alumno contextualizar os coñecementos xeoturísticos que adquirirá ao longo do Grao de Turismo. Dende unha perspectiva máis ampla, trátase de mostrar o carácter multidisciplinar do fenómeno turístico, con elementos de carácter social, económico, cultural, territorial, ambiental etc., que se relacionan de xeito sistémico entre si. Así, a achega conceptual, instrumental e metodolóxica da materia «O turismo no mundo actual» parece indispensable para a plena consecución das competencias e obxectivos xerais do Grao de Turismo.			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender e interpretar os compoñentes básicos do turismo como sistema	
Coñecer e asimilar os trazos do desenvolvemento histórico e da distribución xeográfica do turismo no mundo	
Coñecer e asimilar os elementos e os factores da localización e o desenvolvemento da actividade turística, así como das súas implicacións no territorio	
Coñecer as peculiaridades espaciais dos territorios dinamizados polo turismo e as implicacións sobre o territorio, o medio ambiente, a economía e a sociedade	
Dominar o acceso ás fontes de información xeográfica relacionadas coa temática turística	
Demostrar capacidade de comunicación oral e escrita dos coñecementos adquiridos	

Contidos

Tema	
1. Aproximación xeral á natureza do turismo. O turismo como sistema.	.1.1. O turismo na doutrina e a súa evolución temática. .1.2. A realidade territorial e o turismo.
2. O desenvolvemento histórico e xeográfico do turismo.	.2.1. As aportacións da doutrina á materia turística. .2.2. A realidade territorial e os usos do solo turísticos. .2.3. Os factores que inciden no desenvolvemento do turismo.
3. Elementos e factores de localización e desenvolvemento turístico: as súas implicacións no territorio.	.3.1. A participación do turismo no eido territorial e os seus elementos dinamizadores nunha realidade cambiante. .3.2. A planificación do territorial en materia turística. .3.3. Os axentes dinamizadores do turismo.

4. A dimensión espacial da actividade turística a escala global: principais centros emisores, destinos receptores, principais fluxos turísticos, evolución recente do turismo internacional, perspectivas de futuro.	.4.1. A actividade turística no eido xeográfico global. .4.2. Os fluxos turísticos internacionais: principais áreas emisoras de turismo. .4.3. Os fluxos turísticos internacionais: principais áreas receptoras do turismo. Factores que inflúen na súa elección. .4.4. A incidencia internacional de factores socioeconómicos e sociopolíticos nos fluxos turísticos.
5. Os espazos dinamizados polo turismo. Procesos e formas de organización do espazo resultante do turismo.	.5.1. Os usos do solo e a actividade turística. .5.2. A ordenación do territorio. .5.3. A planificación indicativa en materia turística.
6. Turismo e cambios territoriais, ambientais, económicos e socioculturais.	.6.1. A transformación dos usos do solo xenerados polo turismo. .6.2. Os impactos positivos e negativos do turismo. .6.3. As variables que contribúen a dinamización territorial do turismo.
7. Fontes de información documentais, cartográficas e estatísticas relacionadas coa temática turística.	.7.1. O manexo das fontes estadísticas en materia turística. .7.2. O emprego do SIG para o estudo do turismo no eido territorial. .7.3. A definición dunha planificación estratéxica sobre a materia turística dun destino.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	27.5	0	27.5
Traballo tutelado	18	5	23
Saídas de estudo	2	0	2
Seminario	2	7.5	9.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	70	70
Traballo	0	25	25
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación por parte do profesor dos contidos básicos da materia. Tratarase de incentivar a participación crítica e reflexiva do alumnado nestas clases teóricas. Propónse que o alumno sepa manexar as principais aportacións/Teses de opinión da doutrina para saber inferir esas aportacións á comprensión temática da materia O Turismo no Mundo Actual.
Traballo tutelado	Serán utilizados para complementar os contidos teóricos con exercicios de tipo práctico. Formulación e resolución de diversos materiais de temática turística, exercicios prácticos e audiovisuais para ser traballados na aula.
Saídas de estudo	A visita e saída de campo planificada para coñecer directamente espazos urbanos ou espazos naturais protexidos de interese turístico ten como obxectivo a observación da realidade e recollida de información por parte do alumno. Ademais, posibilitará o estudo de recoñecemento territorial para poder comprender a análise de campo e a planificación estratéxica do territorio obxectivo de estudo.
Seminario	Orientación do alumno na realización do seu traballo autónomo. Prestarase especial atención aos aspectos relacionados coa planificación e a organización do traballo de grupo. Tutelarase as prácticas aos GP e avaliarase a realización das prácticas explicadas oportunamente. Faceranse as exposicións dos traballos académicos de investigación nos GP ante o aulario e o profesor

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Saídas de estudo	Planificar e programar as oportunas actividades e transmitir nas saídas académicas de estudo para fomentar un coñecemento temático-territorial dos recursos turísticos habidos e comprender a súa tipoloxía, sensibilidade territorial, potencialidades de desenvolvemento, políticas de posta en valor, etc. Proporase a participación e enriquecemento do alumno na saída académica a base de fomentar a súa intervención sobre as temáticas a explicar.
Seminario	Planificar e programar as diferentes sesións académicas para GG; GM, GP. Así, atenderase ao alumnado que solicite tutoría sobre a materia teórica-práctica a impartir. Por tanto, a atención será tanto individualizada ao alumnado como en formato grupal para cada grupo de traballo que precise atención tutorizada.

Traballo tutelado Programar un modelo de realización do traballo grupal e expoñerase nas clases GM. Posteriormente o alumnado realizará unha estrutura lóxica do traballo e acadará a información oportuna. Para iso, ensinarase a empregar ferramentas como SIG, SITGA, Base de datos do INE, IGE, etc. Preténdese aquí que se familiarice co acceso as fontes de información e que sepa acceder aos datos estatísticos e xeográficos das diferentes plataformas de documentación estatística e xeográfica.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun exame final teórico-práctico. Constará de dous partes: unha primeira parte referida aos contidos desenvolvidos nas clases teóricas da materia e unha segunda parte consistente nun exercicio práctico de características parecidas aos realizados nas clases prácticas. A cualificación da parte teórica suporá o 30% da cualificación final. A parte práctica o 20% da cualificación final. Deberase alcanzar unha puntuación de cinco (5) sobre dez puntos para poder facer o cómputo global de todas as actividades. Valoraranse os seguintes aspectos: - Con respecto á proba de teoría: estudo e asimilación dos contidos teóricos da materia, capacidade de síntese e capacidade de organización das ideas, precisión e claridade expositiva. - Con respecto ao exercicio práctico: capacidade de reflexión, de interrelación de contidos prácticos e teóricos, de sínteses e de organización de ideas, así como o nivel de actitude crítica do alumno.	65	
Traballo	Elaboración e entrega dun traballo realizado en grupo fose da aula. Consistirá na avaliación turística dunha comarca ou localidade, de acordo a un guión preestablecido. Valoraranse os seguintes aspectos: - a capacidade de planificación e organización do traballo en grupo, a capacidade de análise, de interpretación e de síntese da información seleccionada, a actitude crítica, etc.	25	
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Como actividade académica complementaria realizarase unha visita a un espazo urbano de interese turístico polo seu carácter patrimonial. Ten como obxectivo a observación da realidade vinculada aos contidos explicados en clase. O alumno entregará unha breve memoria referida aos aspectos traballados na devandita visita.	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A materia será avaliada por un sistema de avaliación continua, a partir das competencias adquiridas. Para iso, terase en conta as actividades a avaliar nos GM e nos GP, así como a proposta de Examen Parcial de Novembro e o Examen Final da convocatoria ordinaria de Xaneiro. A cualificación final será a suma dos diferentes elementos avaliados tendo en conta aspectos teóricos e prácticos (final numérica de 0 a 10 pola lexislación vixente). Casos particulares serán expostos ao profesor/a da materia. Para acadar a avaliación positiva deberase superar os traballos prácticos, as prácticas obrigatorias da materia e os exámenes de desenvolvemento planificados no cronograma.

Os alumnos que non sigan avaliación continua poderán presentarse aos exames finais fixados na programación de exames da Facultade, aténdose aos seguintes criterios:

- Proba escrita. Exame xeral de carácter teórico que suporá o 65% da cualificación final.
- Realización dun traballo bibliográfico que suporá o 35% da cualificación final.
- O traballo práctico entregarase preceptivamente na data sinalada polo profesor: data da convocatoria de Xaneiro e data para a convocatoria de Xullo.

Segunda convocatoria:

Avaliarase o alumno coa realización dun exame final de carácter teórico-práctico que suporá o 50% da cualificación final, aténdose aos mesmos criterios xa expostos para a primeira convocatoria. Conservaranse as cualificacións de traballo de grupo, visita e outras actividades de avaliación continua que o alumno xa realizase. Naqueles casos que non se cumpra algún dos supostos mencionados anteriormente, o alumno deberá de compensalo mediante a realización dun traballo

bibliográfico en relación co temario da materia.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro . En caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na páxina web da FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ANTON CLAVÉ, S. e GONZÁLEZ REVERTÉ, A **PROPÓSITO DEL TURISMO. LA CONSTRUCCIÓN SOCIAL DEL ESPACIO TURÍSTICO**, Editorial UOC, 2008

LOZATO GIOTART, J. P., **GEOGRAFÍA DEL TURISMO. DEL ESPACIO CONTEMPLADO AL ESPACIO CONSUMIDO**, Masson, 1991

VERA REBOLLO, J.F (Coord.) et al., **ANÁLISIS TERRITORIAL DEL TURISMO**, Ariel, 1997

Bibliografía Complementaria

ÁVILA, R. et al., **TURISMO SOSTENIBLE**, IEPALA, 2002

BARRADO, D. A. e CALABUIG, J. (Eds.), **GEOGRAFÍA MUNDIAL DEL TURISMO**, Síntesis, 2001

BURTON, R., **TRAVEL GEOGRAPHY**, Pitman Group, 1997

CALLIZO SONEIRO, J., **APROXIMACIÓN A LA GEOGRAFÍA DEL TURISMO**, Síntesis, 1991

CAZES, G., **FONDEMENTS POUR UNE GÉOGRAPHIE DU TOURISME ET DES LOISIRS**, Breal, 1992

CRESPI, M. e PLANELLS, M., **DESTINOS TURÍSTICOS**, Síntesis, 2011

DE LA CALLE VAQUERO, M., **LA CIUDAD HISTÓRICA COMO DESTINO TURÍSTICO**, Ariel, 2002

DUHAMEL, PH. e KNAFOU, R., **MONDES URBAINS DU TOURISME**, Belin, 2007

FERNANDEZ FUSTER, L., **GEOGRAFÍA GENERAL DEL TURISMO DE MASAS**, Alianza, 1991

HERNÁNDEZ LUIS, J. A., **EL TURISMO DE MASAS: EVOLUCIÓN Y PERSPECTIVAS**, Síntesis, 2008

HOERNER, J. M., **GÉOPOLITIQUE DU TOURISME**, Armand Colin, 2008

LÓPEZ- GUZMÁN GÚZMAN, T.J. e LARA DE VICENTE, F., **TURISMO SOSTENIBLE: UN ENFOQUE MULTIDISCIPLINAR E INTERNACIONAL.**, Universidad de Córdoba, 2005

MESPLIER ,A. e BLOC- DURAFFOUR, P, **GEOGRAFÍA DEL TURISMO EN EL MUNDO**, Síntesis, 2000

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Recursos territoriais/O04G240V01304

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Socioloxía: Socioloxía do turismo/O04G240V01105

Outros comentarios

A materia O Turismo no Mundo Actual deberá facilitarlle ao discente a comprensión da conxuntura turística a escala internacional para coñecer o comportamento da demanda turística e os destinos elixidos pola mesma.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

* Metodoloxías docentes que se modifican

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

1. Aproximación xeral á natureza do turismo. O turismo como sistema.

- 1.1. O turismo na doutrina e a súa evolución temática.
- 1.2. A realidade territorial e o turismo.
2. O desenvolvemento histórico e xeográfico do turismo.
 - 2.1. As aportacións da doutrina á materia turística.
 - 2.2. A realidade territorial e os usos do solo turísticos.
 - 2.3. Os factores que inciden no desenvolvemento do turismo.
3. Elementos e factores de localización e desenvolvemento turístico: as súas implicacións no territorio.
 - 3.1. A participación do turismo no eido territorial e os seus elementos dinamizadores nunha realidade cambiante.
 - 3.2. A planificación do territorial en materia turística.
 - 3.3. Os axentes dinamizadores do turismo.
4. A dimensión espacial da actividade turística a escala global: principais centros emisores, destinos receptores, principais fluxos turísticos, evolución recente do turismo internacional, perspectivas de futuro.
 - 4.1. A actividade turística no eido xeográfico global.
 - 4.2. Os fluxos turísticos internacionais: principais áreas emisoras de turismo.
 - 4.3. Os fluxos turísticos internacionais: principais áreas receptoras do turismo. Factores que inflúen na súa elección.
 - 4.4. A incidencia internacional de factores socioeconómicos e sociopolíticos nos fluxos turísticos.
5. Os espazos dinamizados polo turismo.
Procesos e formas de organización do espazo resultante do turismo.
 - 5.1. Os usos do solo e a actividade turística.
 - 5.2. A ordenación do territorio.
 - 5.3. A planificación indicativa en materia turística.
6. Turismo e cambios territoriais, ambientais, económicos e socioculturais.
 - 6.1. A transformación dos usos do solo xenerados polo turismo.
 - 6.2. Os impactos positivos e negativos do turismo.
 - 6.3. As variables que contribúen a dinamización territorial do turismo.
7. Fontes de información documentais, cartográficas e estatísticas relacionadas coa temática turística.
 - 7.1. O manexo das fontes estadísticas en materia turística.
 - 7.2. O emprego do SIG para o estudo do turismo no eido territorial.
 - 7.3. A definición dunha planificación estratéxica sobre a materia turística dun destino.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

* Novas probas

* Información adicional

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Socioloxía: Socioloxía do turismo				
Materia	Socioloxía: Socioloxía do turismo			
Código	O04G740V01115			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Saco Álvarez, Alberto			
Profesorado	Saco Álvarez, Alberto			
Correo-e	adasa@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/adasa			
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é posibilitar que o alumno desenvolva os coñecementos teóricos necesarios para permitirlle unha comprensión reflexiva da sociedade da información e a comunicación, as súas interrelacións e importancia na sociedade actual.			

Competencias

Código	
Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer e comprender a importancia da *socioloxía no turismo como fenómeno de masas na sociedade actual.	
Identificar os problemas no ámbito turístico co obxectivo de lograr unha mellora na calidade dos diversos servizos turísticos.	
Reunir os coñecementos necesarios para comprender o impacto ambiental do fenómeno turístico.	
Asumir unha responsabilidade social e ética cos impactos do turismo nas sociedades receptoras.	
Reunir as capacidades necesarias que permitan defender e debater argumentos relacionados cos impactos turísticos tanto de forma oral como escrita.	

Contidos

Tema	
TEMA 1: *SOCIOLOGÍA E TURISMO	1.1.- *- *Socioloxía: obxecto e método. Relación con outras disciplinas. Tipos e aplicacións 1.2.- O fenómeno turístico e a súa interpretación sociolóxica
TEMA 2.- *SOCIOLOGÍA XERAL	2.1.- Teorías clásicas e contemporáneas 2.2.- Temas tratados pola *Socioloxía
TEMA 3: *SOCIODEMOGRAFÍA DO TURISMO	3.1.- Teorías do turismo, axentes, motivacións 3.2.- Fontes e técnicas 3.3.- *Caracterización da demanda turística: tipos e fluxos
TEMA 4: A EVOLUCIÓN DO FENÓMENO TURÍSTICO	4.1.- Contexto español e turismo de masas 4.2.- O turismo en Galicia
TEMA 5: ÚLTIMAS TENDENCIAS E EFECTOS DO TURISMO	5.1.- O turismo emerxente na sociedade da información 5.2.- Turismo, desenvolvemento e acción social

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	15	45	60
Lección maxistral	30	27	57
Exame de preguntas obxectivas	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Elaboración dun traballo sobre o potencial turístico dun concello ou comarca

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	*Tutorización e orientación personalizada e *grupal ao alumnado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Tutelarase a realización de traballos sobre o potencial turístico dun concello ou comarca. Devanditos traballos serán expostos ao final do cuadrimestre	30	
Exame de preguntas obxectivas	Realizaranse tres probas tipo test ao longo do cuadrimestre, eliminatorias de materia.	70	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial (asistencia ao 75% das clases como mínimo). A cualificación final obterase da media das notas obtidas na avaliación continua e o traballo *grupal. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o *estudiantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación. Realizarase a mesma proba na segunda edición de actas (xullo). As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Centro. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames prevalecerán as sinaladas na páxina web da *FCETOU.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ALVAREZ SOUSA, P., **SOCIOLOGÍA DEL OCIO Y DEL TURISMO**, 2009,
 MAZÓN, TOMAS, **SOCIOLOGÍA DEL TURISMO**, 2001,
 RUBIO GIL, A., **SOCIOLOGÍA DEL TURISMO**, 2003,
 LAZOVSKY, O., SACO, A., **DESPOBLACIÓN, TURISMO Y DESARROLLO RURAL EN EL INTERIOR DE GALICIA**, 2015,

Bibliografía Complementaria

AMAT LLOMBART, P., **CURSO DE SOCIOLOGÍA DEL TURISMO**, 2004,
 GOLDSTONE, P., **TURISMO. MAS ALLÁ DEL OCIO Y DEL NEGOCIO**, 2003,
 GONZÁLEZ, J.J., **TRES DÉCADAS DE CAMBIO SOCIAL EN ESPAÑA**, 2006,
 LUCAS MARÍN, A., **LA REALIDAD SOCIAL. TRANSFORMACIONES RECIENTES EN ESPAÑA**, 2010,
 SANTANA, M., **MANUAL DE SOCIOLOGÍA DEL OCIO TURÍSTICO**, 2009,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real, ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determineno atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

* Metodoloxías docentes que se modifican

As clases maxistras poderían pasar a darse en modalidade de *teledocencia.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (*tutorías)

*Tutorías *telemáticas previa cita.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non se contemplan

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba *XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas pendentes que se manteñen

Proba *XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

* Novas probas

* Información adicional

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Metodoloxía da historia				
Materia	Historia: Metodoloxía da historia			
Código	O04G740V01121			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Presedo Garazo, Antonio			
Profesorado	Presedo Garazo, Antonio			
Correo-e	antonio.presedo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducción ao estudo dos problemas metodolóxicos, fontes e técnicas de investigación ligadas a produción e coñecemento histórico.			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	
Coñecemento e utilización dos conceptos técnicos e o vocabulario básico para entender os procesos históricos	
Coñecemento dos métodos para o estudo da estrutura diacrónica dos procesos históricos	

Contidos

Tema	
1. A produción do coñecemento histórico: teoría e método	1.1. Epistemoloxía e metodoloxía da historia. 1.2. Heurística e hermenéutica: tipoloxía e crítica de fontes. 1.3. Relación teoría/método e método/fontes. 1.4. Historia e tempo: cronoloxía e periodización.
2. A metodoloxía histórica	2.1. As metodoloxías e técnicas cualitativas. 2.2. As metodoloxías e técnicas cuantitativas. 2.3. As metodoloxías de traballo compartidas con outras Ciencias Sociais e apertura interdisciplinaria.
3. O proceso de investigación histórica	3.1. O oficio ou práctica do historiador e a investigación histórica. 3.2. Deseño e pasos na elaboración dun traballo de investigación histórica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	30	54
Obradoiro	5	8	13
Traballo tutelado	8	26	34
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	4	20	24
Traballo	2	8	10
Observación sistemática	0	4	4
Práctica de laboratorio	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Sesións encamiñadas, por unha banda, a tomar contacto e obter información do alumnado e, por outra, a presentar o programa da materia.
Lección maxistral	Exposición oral dos contidos da materia por parte do profesor.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo intensivo sobre un tema ou serie de temas do programa que pode requirir a lectura e manexo de bibliografía, dar resposta a preguntas dirixidas, etc., orientadas a fomentar o debate e a participación activa do alumnado. Dentro destas actividades inclúense dous seminarios programados.
Traballo tutelado	Actividades en grupo nas que se orientará e tutelará a realización dun proxecto ou traballo de investigación con fontes de arquivo.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Seminario	Seguimento e aclaración de dúbidas acerca dos contidos da materia, traballos e prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coas presentacións especializadas e as lecturas de materiais bibliográficos que se van tratar nos seminarios. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas que lle podan xurdir ó alumnado mentres leva a cabo a elaboración de ditos traballos tutelados. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Seminario	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas sobre os contidos teóricos e as actividades prácticas da materia. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Os contidos impartidos nas leccións maxistras avalíaranse mediante a realización de dous exames (parciais). Cada un deles inclúe preguntas de resposta curta e un exercicio práctico. Para superar a materia será preciso acadar en cada un de ditos exames unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10. Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Coñecemento e utilización dos conceptos técnicos e o vocabulario básico para entender os procesos históricos ii. Coñecemento dos métodos para o estudo da estrutura diacrónica dos procesos históricos	50	
Obradoiro	A avaliación realizarase mediante a elaboración dun informe, dossier ou memoria de prácticas. Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado	10	
Traballo tutelado	Elaboración, montaxe e entrega dun traballo persoal de investigación histórica a partir da lectura e análises de fontes documentais. Os resultados da aprendizaxe que serán obxecto de avaliación neste apartado son: i. Coñecemento dos métodos para o estudo da estrutura diacrónica dos procesos históricos	30	
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, a través da realización e presentación en tempo e forma das distintas tarefas establecidas nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: elaboración de traballos básicos e resolución de problemas.	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Todos/as os/os alumnos/as matriculados/as na materia teñen dereito a realizar o exame final, no que serán avaliados/as dos contidos do programa (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos/as que non poidan acollerse á avaliación continua (que esixe a entrega en tempo e forma da totalidade das tarefas) serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará o 30% restante. O devandito traballo deberá estar asinado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a realización do mesmo en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción mencionado art. 12), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alía Miranda, F., **Técnicas de investigación para historiadores: las fuentes de la historia**, Síntesis, 2005
Aróstegui, J., **La investigación histórica: teoría y método**, Crítica, 2001
Cardoso, C., **Introducción al trabajo de la investigación histórica**, 5.ª, Crítica, 2000
Cardoso, C., **Los métodos de la historia**, 7.ª, Crítica, 1999
Hernández Sampieri, R.; Fernández Collado, C.; e Baptista Lucio, P., **Metodología de la investigación**, 6.ª, McGraw-Hill, 2014
Pardinas, F., **Metodología y técnicas de investigación en ciencias sociales**, 39.ª, Siglo XXI, 2008
Robles Sastre, E., **Metodología e investigación: contenidos y formas**, 3.ª, Universidad Camilo José Cela, 2005

Bibliografía Complementaria

Burke, P. (ed.), **Formas de hacer historia**, 2.ª, Alianza, 2003
Burke, P., **Visto y no visto. El uso de la imagen como documento histórico**, Crítica, 2001
Carr, E. H., **¿Qué es la historia?**, Ariel, 1983
Floud, R., **Métodos cuantitativos para historiadores**, 3.ª, Alianza, 1983
Koselleck, R., **Futuro Pasado. Para una Semántica de los Tiempos Históricos**, Paidós, 1993
Remond, R. et al., **Hacer historia del siglo XX**, Biblioteca Nueva, UNED e Casa de Velázquez, 2004
Sautu, R. et al., **Manual de Metodología. Construcción del marco teórico, formulación de objetivos y elección de la metodología**, 2.ª, Prometeo Libros, 2010
Topolsky, J., **Metodología de la historia**, Cátedra, 1982

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregárase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma TEM@, polo que todos/as os/as alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una

planificación extraordinaria que se activará no momento en que as Administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as actividades docentes (leccións maxistras, prácticas de resolución de exercicios, preparación de traballos[]) manteranse mediante a utilización combinada de Moovi e Campus Remoto.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Os eventos científicos que aínda non se celebraron, substituiranse por conferencias ou eventos dispoñibles en vídeo e/ou impartidas online.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención personalizada realizarase mediante a utilización combinada de Moovi (foros, corrección comentada de tarefas[]) e do Campus Remoto (titorías persoais e en grupo).

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non se modificarán os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Para facilitar o acceso online á bibliografía o profesorado ampliou no posible as referencias a recursos electrónicos e dixitalizados.

O alumnado ten á súa disposición todo o material elaborado polo profesorado e utilizado nas aulas.

* Outras modificacións

Non se realizarán outras modificacións.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Consérvanse as probas e porcentaxes de avaliación da materia.

* Información adicional

Os exames realizaranse a través das aulas do Campus Remoto e das actividades, ferramentas e recursos de Moovi. Cando sexa necesario utilizar materiais específicos para realizar as probas, estes poderán proxectarse na aula virtual do Campus Remoto e/ou descargarse a través dunha tarefa en Moovi.

A entrega dos exames realizarase tamén, sempre que sexa posible, a través dunha tarefa en Moovi. De existiren problemas técnicos insalvables, poderanse utilizar como vías alternativas o correo electrónico ou unha fotografía da proba enviada a través dun móbil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Introducción á historiografía				
Materia	Historia: Introdución á historiografía			
Código	004G740V01122			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Profesorado	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Correo-e	teijeiro@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Introdución ao estudo dos fundamentos básicos da historiografía, prestando especial atención ás características expistemolóxicas da ciencia histórica e á xénese e desenvolvemento das diversas teorías históricas, incluídas as tendencias e escolas actuais.			

Competencias

Código	
Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Formación para interpretar adecuadamente as sociedades do pasado.	
Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos.	

Contidos

Tema	
1. O pensamento historiográfico.	1.1. Das orixes á Ilustración. 1.2. Da Ilustración á aparición das grandes escolas historiográficas.
2. As grandes correntes historiográficas.	2.1. O Materialismo Histórico. 2.2.. A escola de Annales. 2.3. A historia económica.
3. Tendencias actuais e novos enfoques.	3.1.. A historia social. 3.2. A historia política. 3.3.. A historia das mentalidades. 3.4. A historia cultural. 3.5. Outros enfoques: da biografía histórica á historia de xénero.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	22	55	77
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	5	30	35
Seminario	8	14	22
Resolución de problemas de forma autónoma	2	1	3
Resolución de problemas	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	6	0	6
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades orientadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Eventos científicos	Asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da época contemporánea. Deberán estar asignados inexcusablemente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo individual ou en grupo sobre un tema específico a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistrais.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos.
Resolución de problemas	Sesións orientadas á formulación de cuestións relacionadas coa materia nas que o alumnado, baixo a supervisión do profesorado, debe desenvolver as solucións axeitadas para a resolución do problema ou exercicio presentado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoría no Campus Remoto, correo electrónico. Docencia presencial: preferentemente seguimento na aula, seminarios e titorías presenciais. Docencia non presencial: preferentemente seguimento a través da plataforma de teledocencia e titoría no Campus Remoto.
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Todo o alumnado: curso virtual na plataforma de Teledocencia Moodle (Moovi, Uvigo), Titoría presencial (despacho), Titoría no Campus Remoto, correo electrónico. Docencia presencial: preferentemente seguimento na aula, seminarios e titorías presenciais. Docencia non presencial: preferentemente seguimento a través da plataforma de teledocencia e titoría no Campus Remoto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a presentación formal do mesmo.	15	
	Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos		
Seminario	Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados e capacidade para fomentar o debate, a discusión e a participación.	10	
	Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos		
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos.	5	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos da materia, a estruturación de ideas e a precisión e claridade expositiva a través de dúas probas de avaliación que podrán incluír tanto probas de contido teórico como comentarios de textos, mapas e gráficas. Para superar a materia será preciso acadar, en ambas as dúas probas, unha cualificación de cando menos 5 puntos.	60	
	Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos.		

Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, a través da realización e presentación de tarefas establecidas nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades. Para o seu control é imprescindible que o alumnado estea dado de alta e teña cubertos os seus datos de perfil no curso virtual da materia (Moodle) antes de rematar a primeira quincena do cuadrimestre.	10
	Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos principais problemas e debates historiográficos	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a *dispor como alternativa de probas de avaliación global* (artigo 64.g dos Estatutos da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua examinaranse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico que implique o manexo dunha fonte histórica propia da materia, o cal será comunicado ao profesor responsable con anterioridade ao remate das sesións presenciais e entregado na data do exame final. Este último suporá o 70 da nota final e o traballo práctico o 30. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción polo mencionado art. 12), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 tanto na parte teórica como na parte práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Josep Fontana., **Historia: análisis del pasado y proyecto social**, 1ª, Crítica, 1982

Bibliografía Complementaria

Elena Hernández Sandoica, **Los Caminos de la historia : cuestiones de historiografía y método**, 1ª, Síntesis, 1995

Enrique Moradiellos, **Las Caras de Clío : introducción a la historia de la historiografía**, 1, Universidad de Oviedo, 1992

Charles-Olivier Carbonell, **La Historiografía**, 1, Fondo de Cultura Económica, 1993

Guy Bourdély y Hervé Martin con la colaboración de Pascal Balmand, **Las Escuelas Históricas**, 1, Akal, 1992

Josep Fontana, **La Historia después del fin de la historia : reflexiones acerca de la situación actual de la ciencia histórica**, 1, Crítica, 1992

Elena Hernández Sandoica, **Tendencias historiográficas actuales : escribir historia hoy**, 1ª, Akal, 2004

Recomendacións

Outros comentarios

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi). Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán

cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dile-
rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a realizar os exames finais (Artigo 12 do Regulamento de Estudantes da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua examínanse de todo o programa da materia, o cal deberán preparar a partir da bibliografía básica sinalada. Asemade, deberán realizar obrigatoriamente un traballo práctico que implique o manexo dunha fonte histórica propia da materia, o cal será comunicado ao profesor responsable con anterioridade ao remate das sesións presenciais e entregado na data do exame final. Este último suporá o 70 da nota final e o traballo práctico o 30. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción polo mencionado art. 12), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 tanto na parte teórica como na parte práctica.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Manteñense todas as metodoloxías, adaptadas a docencia a través do Campus Remoto e ao traballo, individual ou en grupo, remoto a través da plataforma de teledocencia MooVi e outros mecanismos colaborativos.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

As tutorías realizaránse a través do Campus remoto, foros na plataforma de teledocencia MooVi, correo electrónico, etc.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non se modifican os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

As fontes de información e materiais existentes no curso virtual (MooVi) permiten traballar todos os contidos e son suficientes para facilitar a auto-aprendizaxe.

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non se prevé ningún cambio en relación coas probas de avaliación e a porcentaxe correspondente a cada proba, que se realizarán a través de MooVi ou Campus remoto.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xeografía: Fundamentos de xeografía humana**

Materia	Xeografía: Fundamentos de xeografía humana			
Código	004G740V01123			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Patiño Romarís, Carlos Alberto			
Profesorado	Patiño Romarís, Carlos Alberto			
Correo-e	carlosalberto.patino@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	O carácter de formación básica desta materia no Grao de Xeografía e Historia vén xustificado pola contribución que desde a mesma realízase á formación do futuro graduado: en Fundamentos de Xeografía Humana faise unha boa aproximación ao coñecemento dos grandes problemas sociais que afectan a gran parte da Humanidade a comezos do milenio. Medir e interpretar as dinámicas demográficas e as súas consecuencias, as transformacións urbanas, os problemas do mundo rural ou os impactos ambientais das múltiples actividades económicas, etc., forman o núcleo central da materia de estudo e de aí a súa relevancia no Grao			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos conceptos fundamentais da Xeografía Física, a Xeografía Humana e a Análise Xeográfica, integrados no proceso de desenvolvemento do campo disciplinar da Xeografía	
Comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socioeconómicas	
Toma de conciencia sobre as achegas da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais	
Coñecemento e capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos xeográficos nun contexto disciplinar e multidisciplinar	
Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social	

Contidos

Tema	
1. Mirar, pensar e analizar o territorio	1.1. A Xeografía como ciencia. Evolución da Xeografía Humana: da descrición ao método científico. O espazo como produto social. 1.2. Os conceptos crave articuladores da Xeografía moderna. Relacións ser humano-medio, espazo, rexión, paisaxe. 1.3. A observación do territorio: o problema das escalas xeográficas e niveis de análise espacial
2. Relacións sociedade-medio.	2.1. O concepto de ecosistema e o medio natural mundial. 2.2. O estudo das poboacións. As fontes de análise demográfica e a súa interpretación. Dinámica demográfica e estrutura da poboación. Os modelos de transición demográfica. Os movementos migratorios 2.3. O crecemento da poboación e as políticas demográficas. A distribución desigual da poboación, dos recursos e da actividade
3. Espazos rurais e espazos urbanos: complementariedade e interdependencia	3.1. O proceso de urbanización. Etapas no desenvolvemento urbano. Definición de cidade. Criterios e problemas 3.2. A cidade como espazo. Os conceptos de localización e situación. O valor xeo-histórico do plano urbano e análise dalgunhas tipoloxías de cidades. A imaxe da cidade. Morfoloxía e estrutura urbana. O espazo urbano como un produto social. Os problemas das cidades 3.3. Os espazos rurais. A funcionalidade dos medios rurais nas sociedades urbanas: heteroxeneidade, subordinación e dependencia

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	5	20
Obradoiro	10	20	30
Resolución de problemas	13	20	33
Eventos científicos	2	0	2
Traballo tutelado	0	30	30
Seminario	5	0	5
Exame de preguntas de desenvolvemento	5	24	29
Observación sistemática	0	1	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Explicación, por parte do profesor, dos contidos básicos da materia. Tratarase de incentivar a participación crítica e reflexiva do alumnado nestas clases teóricas
Obradoiro	Como metodoloxía activa, realizaranse exposicións de traballos bibliográficos elaborados polos alumnos co obxectivo de profundar nas cuestións fundamentais dos temas da materia. Estas sesións darán lugar á participación, discusión e conclusións ás que teñen que chegar os asistentes ao seminario
Resolución de problemas	Estas actividades estarán encamiñadas á explicación e resolución de exercicios prácticos na aula en consonancia e en función das clases teóricas: análise e interpretación de materiais gráficos diversos, cadros estatísticos, cálculo de índices e taxas, comentario de audiovisuais e manexo do TIC
Eventos científicos	Reservanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Traballo tutelado	Estas actividades están encamiñadas a potenciar o traballo en grupo. O estudante, en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Seminario	Adicarase fundamentalmente a orientar ao alumnado na realización do seu traballo autónomo ou en grupo. Prestarase especial atención aos aspectos relacionados coa planificación e organización das diferentes actividades prácticas, seminarios, etc.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realizar un seguimento e avaliación do traballo, tanto durante o proceso como do resultado final. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia (Moovi, UVigo) e correo electrónico . Alumnado semipresencial: Campus Remoto (enlace en Moovi). Alumnado presencial: na aula e o seminario de informática da Facultade.
Seminario	A atención personalizada consistirá na revisión dos exercicios, probas e traballos; na resolución de dúbidas e toma de acordos para calquer aspecto da dinámica da materia. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia (Moovi, UVigo) e correo electrónico . Alumnado semipresencial: Campus Remoto (enlace en Moovi). Alumnado presencial: na aula e o seminario de informática da Facultade.
Obradoiro	Estas sesións darán lugar á participación, discusión e conclusións ás que teñen que chegar os asistentes. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia (Moovi, UVigo) e correo electrónico . Alumnado semipresencial: Campus Remoto (enlace en Moovi). Alumnado presencial: na aula e o seminario de informática da Facultade.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas	Teranse en conta os coñecementos operativos adquiridos nas sesións prácticas da aula, así como a capacidade de interpretación e representación gráfica da información.	10
-------------------------	--	----

Con iso, o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe:

- Coñecemento e capacitación para a selección, manexo e tratamento da información e datos xeográficos nun contexto disciplinar e *multi-disciplinar.
- Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo, e posta en valor para a diversidade e benestar social.

Traballo tutelado	O alumnado realizará o traballo en grupo. Un traballo que se basará na recollida de documentación, traballo de campo, tratamento de datos y comentario dos mesmos (inclúe avaliación do uso autónomo das TICs). Os resultados de aprendizaxe avaliados son: -Habilidade para a realización de traballo, utilizando técnicas de carácter cualitativo e cuantitativo. -A comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socio-económicas.	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado realizará un comentario razoado, de análise e interpretación dos aspectos relacionados coa temática teórica da Xeografía Humana. As cuestións plantexadas requiren una resposta estruturada e reflexiva. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: -Coñecemento dos conceptos fundamentais da Xeografía Física, a Xeografía Humana e a Análise Xeográfica, integrados no proceso do desenvolvemento do campo disciplinar da Xeografía; -Toma de conciencia sobre as aportacións da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais. -Comprensión dos fenómenos xeográficos como manifestación de relacións complexas entre variables físicas, humanas e socio-económicas.	50
Observación sistemática	Participación activa do alumnado nas sesións e actividades propostas como docente, tendo en conta a avaliación continua do traballo autónomo na aula, no campo e na plataforma de teledocencia. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: -Toma de conciencia sobre as aportacións da ciencia xeográfica no ámbito académico e social, manifestada a través dun razoamento crítico que incida en aspectos ambientais e culturais.	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Todos os estudantes matriculados na materia teñen dereito a dispor como alternativa de probas de avaliación global (artigo 64.g dos Estatutos da Universidade de Vigo). Aqueles alumnos que non poidan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Os mesmo requirimentos que reñen para as convocatorias ordinarias farano para a de xullo e outras convocatorias

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AGUILERA, M. J. et al., **Ejercicios prácticos de Geografía Humana**, UNED, 2002

ROMERO, J. (coord.), **Geografía Humana**, Ariel, 2007

SEGRELLES, J. (Dir.), **Geografía Humana**, Editorial Club Universitario, 2002

Bibliografía Complementaria

ALBET, A. y BENEJAM, P., **Una Geografía Humana renovada. Lugares y regiones en un mundo global**, Vicens Vives, 2001

BAILLY, A. y BÉGUIN, H., **Introduction à la géographie humaine**, Armand Colin, 2001

CARRERAS, C. et. alt., **Trabajos prácticos de Geografía Humana**, Síntesis, 1998

CHARVET, J. y SIVIGNON, M. (Dir.), **Géographie Humaine**, Armand Colin, 2002

HIERNAUX, D. y LINDÓN, A. (Dir.), **Tratado de Geografía Humana**, Anthropos, 2006

JOHNSTON, R. et alt., **The Dictionary of Human Geography**, Blackwell, 2000

NOGUÉ, J. y ROMERO, J. (eds.), **Las otras geografías**, Tirant Lo Blanch, 2006

WACKERMANN, G., **Géographie Humaine**, Ellipses, 2000

ZÁRATE, M. y RUBIO, M., **Geografía Humana**, Ed. Ramón Areces, 2005

ZÁRATE, M. y RUBIO, M., **Glosario y prácticas de Geografía Humana**, Ed. Ramón Areces, 2006

ZÁRATE, M.; RUBIO, M., **Paisaje, Sociedad y Cultura en Geografía Humana**, Ed. Ramón Areces, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xeografía: Espazos e sociedades/O02G251V01301

Xeografía aplicada. Territorio e paisaxe/O02G251V01505

Xeografía de Galicia/O02G251V01908

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xeografía: Fundamentos de xeografía física/O02G251V01101

Outros comentarios

Ao longo do curso entregárase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as actividades docentes (leccións maxistras, prácticas de resolución de exercicios, preparación de traballos) manteranse mediante a utilización combinada de Moovi e Campus Remoto.

* Metodoloxías docentes que se modifican

As saídas de campo que non poidan realizarse, substituiranse por visitas virtuais utilizando os recursos online que ofrecen organismos públicos, empresas, institucións culturais, etc.

Os eventos científicos que aínda non se celebraron, substituiranse por conferencias ou eventos dispoñibles en vídeo.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención personalizada realizarase mediante a utilización combinada de Moovi (foros, corrección comentada de tarefas;) e do Campus Remoto (titorías persoais e en grupo).

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non se modificarán os contidos

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Para facilitar o acceso online á bibliografía o profesorado ampliou no posible as referencias a recursos electrónicos e dixitalizados.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Consérvanse as probas e porcentaxes da avaliación da materia.

* Información adicional

Os exames realizaranse a través das aulas do Campus Remoto e das actividades, ferramentas e recursos de Moovi. Cando sexa necesario utilizar materiais específicos para realizar as probas, estes poderán proxectarse na aula virtual do Campus Remoto e/ou descargarse a través dunha tarefa en Moovi. A entrega dos exames realizarase tamén, sempre que sexa posible, a través dunha tarefa en Moovi. De existiren problemas técnicos insalvables, poderanse utilizar como vías alternativas o correo electrónico ou unha fotografía da proba enviada a través dun móbil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Arte: Arte clásico				
Materia	Arte: Arte clásico			
Código	004G740V01124			
Titulación	PCEO Grado en Turismo/Grado en Geografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castellano Gallego			
Departamento	Historia, arte y geografía			
Coordinador/a	Domínguez López, Ángel			
Profesorado	Domínguez López, Ángel			
Correo-e	adominguez@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	El principal objeto de estudio de la Historia del arte son las propias obras de arte, y su objetivo fundamental consiste en llegar a explicar dichas obras y su evolución a partir de las premisas históricas. El primero eslabón dentro de esta cadena le corresponde al arte clásico que se acepta como la pauta estética de base de toda la producción arquitectónica y figurativa del occidente europeo. Además de ser el lenguaje clasicista la que ofrezca el camino formal de más amplia repercusión a través de toda la historia, expresando diversos contenidos. Partiendo de esta base el terreno que abarca la materia se divide en dos grandes temas: El primero, orientado al estudio de la tradición artística griega, partiendo del arte arcaica, pasando por el momento clásico con el análisis de las obras que marcan el cénit del arte griega y consagran el canon, hasta la magnificencia y barroquización del período helenístico, que expandirá sus realizaciones por la cuenca mediterránea y las llevará hasta los confines de oriente. El segundo, desde la Roma primitiva hasta la Antigüedad tardía, con el análisis de las obras clave de Etruria, de la Roma republicana y de la Roma imperial, abordadas como una interpretación de la estética y del ideal artístico en cada época.			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaje

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Conocimiento sistemático e integrado del hecho artístico: arquitectura, escultura, pintura y artes menores, sus elementos integrantes, finalidad y destino.	
Aprendizaje y lectura crítica e integral de la obra de arte, habida cuenta la complejidad de sus diferentes interpretaciones y significados..	
Conocimiento de los fundamentos artísticos de la cultura clásica de base *humanística.	
Comprensión de las principales creaciones, soluciones y elementos del mundo clásico.	
Manejo de las fuentes iconográficas y su aplicación para la interpretación y correcta lectura de la obra de arte.	
Capacitación para la selección, manejo y tratamiento de la información y datos artísticos básicos en un contexto tanto disciplinar como multidisciplinar.	

Contenidos

Tema	
1.Introducción	1.1. Conceptos fundamentales del arte y lenguaje clásico.
2. El arte griego	2.1. Los orígenes del arte griega: los comienzos del arte monumental griega. El siglo de Pericles en la arquitectura. Los maestros de la escultura arcaica. 2.2. El momento clásico: evolución artística a lo largo del siglo V. 2.3. Del clasicismo al helenismo: el arte helenístico.
3. El arte romano	3.1. El arte romano: desde los comienzos al arte de la antigüedad tardía. 3.2. La arquitectura: edificios romanos característicos. 3.3. La escultura: reléeos históricos, retratística, escultura funeraria. 3.4. Pintura mural, estuco y mosaico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2

Lección magistral	23	30	53
Talleres	10	10	20
Trabajo tutelado	3	26	29
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	3	5	8
Examen de preguntas de desarrollo	3	15	18
Trabajo	4	9	13
Observación sistemática	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades previas orientadas a la presentación y conocimiento del desarrollo de la materia.
Lección magistral	Presentación en el aula, mediante la exposición magistral, de los principales contenidos teóricos y conceptos fundamentales de la materia.
Talleres	Trabajos en el aula con el objetivo de profundizar nos temas abordados en las sesiones magistrales.
Trabajo tutelado	Ejecución de un trabajo en grupo derivado de una selección de los fondos y colecciones museísticas o sobre otros aspectos relacionados con el contenido de la materia, para su exposición final.
Eventos científicos	Asistencia a eventos docentes y/o divulgativos programados.
Seminario	Seguimiento y orientación en la ejecución de los trabajos a realizar por los alumnos/las.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	La atención personalizada consistirá en la exposición y tratamiento de la bibliografía principal que se empleará para el estudio de cada uno de los dos grandes bloques temáticos (Grecia y Roma), encaminado especialmente a que cada alumno pueda clarificar cual es el material que debe de tratar de cara al trabajo de investigación que debe de realizar. TODO EL ALUMNADO: en la plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, y en el aula y despacho cuando sea posible.
Talleres	La atención personalizada incidirá en la metodología a seguir para los comentarios de texto y análisis de obras de arte (ejemplificación en casos prácticos de arquitectura, escultura y pintura). TODO EL ALUMNADO: en la plataforma virtual de docencia Moodle (Moovi Uvigo), Campus Remoto, mail, y en el aula y despacho cuando sea posible.

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Trabajo tutelado	El alumno elaborará y entregará a través de Moodle los trabajos requeridos. Los resultados de aprendizaje evaluados son: Hacer una lectura crítica e integral de la obra de arte.	30	
Examen de preguntas de desarrollo	La sesión magistral será evaluada mediante una prueba escrita de respuesta larga. Los resultados de aprendizaje evaluados son: Conocimiento y comprensión de los principales fundamentos y creaciones artísticas del mundo clásico	60	
Observación sistemática	En todas las actividades y pruebas que conforman la programación se valorará la participación del alumnado. Se valorará también su trabajo autónomo mediante pruebas de autoevaluación a través de Moodle. Los resultados de aprendizaje evaluados son: Capacitación para la selección, manejo y tratamiento de la información. Aplicar los conocimientos y demostrar por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas.	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Los estudiantes que se acojan a la modalidad semipresencial podrán seguir la materia a través del Curso Virtual en la plataforma de teledocencia Moodle, de la Universidad de Vigo, que permitirá el acceso a los materiales precisos para la adquisición de las competencias y consecución de los resultados del aprendizaje, tanto nos sus contenidos teóricos como prácticos. Se especificarán las metodologías docentes, las actividades de evaluación, junto con el calendario de entrega

(presencial o remota) que quedará claramente establecido. Las actividades que requieran presencialidad serán sustituidas por otras que permitan acceder a la mismo porcentaje de la nota. El seguimiento individualizado de la participación del alumno a través de las TIC se hará a partir de las herramientas propias de la plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de pruebas o ejercicios on line, etc.). El estudiante deberá cumplir los requisitos mínimos de presencialidad necesarios para la evaluación continua. Asimismo deberá acudir a las pruebas que el/los docente/s dispongan como imprescindibles. Todos los estudiantes matriculados en la materia tienen derecho a *disponer como alternativa de pruebas de evaluación global* (artigo 64.g de los Estatutos de la Universidade de Vigo). Aquellos alumnos que no puedan acogerse a la evaluación continua, serán evaluados de los contenidos del programa de la materia mediante mediante una prueba escrita, que supondrá el 70% de la nota final, y un trabajo obligatorio, que representará un 30% de esta.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

BIANCHI BANDINELLI, Ranucio, **El arte de la antigüedad clásica: Etruria y Roma**, 1ª, Akal, 2000

BLANCO FREIJEIRO, Antonio, **Arte griego**, 3ª ed. renov., CSIC, 2011

BOARDMAN, John, **El arte griego**, 4ª, Destino, 2002

GARCIA Y BELLIDO, Antonio, **Arte romano**, 5ª, CSIC, 2005

ROBERTSON, Martín, **El arte griego: introducción a su historia**, 5ª, Alianza, 2006

Bibliografía Complementaria

ANDREAE, Bernard, **Arte romano**, 1ª, Gustavo Gili, 1974

HENIG, Martín, **El arte romano**, 1ª, Destino, 1985

HENIG, Martín, **El arte romano: una revisión de las artes visuales del mundo romano**, 1ª, Destino, 1985

POLLIT/POLLITT, Jerome Jordan, **Arte y experiencia en la Grecia clásica**, 1ª, Xarait, 1984

RICHTER, Gisela Marie Augusta, **El arte griego: una revisión de las artes visuales de la antigua Grecia**, 4ª, Destino, 1988

WHEELER, Mortimer, **El Arte y la arquitectura de Roma**, Reimp., Destino, 1995

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Historia del arte medieval/O02G251V01404

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Arte: Lenguajes y técnicas artísticas/O02G251V01103

Outros comentarios

Los alumnos que no cursaron *Hª del arte en el *bachillerato deben completar su formación previa con la lectura de un manual diara nivel.

A lo largo del curso se entregará una documentación detallada sobre el desarrollo de las actividades. Esta información será ofrecida a través de la plataforma Moovi, por lo que todos los alumnos deben estar dados de alta en la plataforma y tener cubiertos sus datos de perfil.

Plan de Contingencias

Descripción

=== MEDIDAS EXCEPCIONALES PLANIFICADAS ===

Ante la incierta e imprevisible evolución de la alerta sanitaria provocada por el COVID-19, la Universidad de Vigo establece una planificación extraordinaria que se activará en el momento en que las administraciones y la propia institución lo determinen atendiendo a criterios de seguridad, salud y responsabilidad, y garantizando la docencia en un escenario no presencial o parcialmente presencial. Estas medidas ya planificadas garantizan, en el momento que sea preceptivo, el desarrollo de la docencia de un modo más ágil y eficaz al ser conocido de antemano (o con una amplia antelación) por el alumnado y el profesorado a través de la herramienta normalizada e institucionalizada de las guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DE LAS METODOLOGÍAS ===

* Metodologías docentes que se mantienen

Todas las actividades docentes (lecciones magistrales, prácticas de resolución de ejercicios, preparación de trabajos[]) se mantendrán mediante la utilización combinada de Moovi y Campus Remoto.

* Metodologías docentes que se modifican

Las salidas de campo que no puedan realizarse, se substituirán por visitas virtuales utilizando los recursos online que ofrecen organismos públicos, empresas, instituciones culturales, etc.

Los eventos científicos que todavía no se celebraron, se substituirán por conferencias o eventos disponibles en vídeo.

* Mecanismo no presencial de atención al alumnado (tutorías)

La atención personalizada se realizará mediante la utilización combinada de Moovi (foros, corrección comentada de tareas) y del Campus Remoto (tutorías personales y en grupo).

* Modificaciones (si proceden) de los contenidos a impartir

Non se modificarán los contenidos.

* Bibliografía adicional para facilitar el auto-aprendizaje

Para facilitar el acceso online a la bibliografía el profesorado amplió en lo posible las referencias a recursos electrónicos y digitalizados.

El alumnado tiene a su disposición todo o material elaborado por el profesor y utilizado en las clases.

* Otras modificaciones

Non se realizarán otras modificaciones

=== ADAPTACIÓN DE LA EVALUACIÓN ===

Se conservan las pruebas y porcentajes de evaluación de la materia.

* Información adicional

Los exámenes se realizarán a través de las aulas del Campus Remoto y de las actividades, herramientas y recursos de Moovi. Cuando sea necesario utilizar materiales específicos para realizar las pruebas, estos podrán proyectarse en el aula virtual del Campus Remoto y/o descargarse a través de una tarea en Moovi.

La entrega de los exámenes se realizará también, siempre que sea posible, a través de una tarea en Moovi. De existir problemas técnicos insalvables, se podrán utilizar como vías alternativas el correo electrónico o una fotografía de la prueba enviada a través de un móvil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Idioma moderno: Inglés para turismo				
Materia	Idioma moderno: Inglés para turismo			
Código	O04G740V01125			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	Llantada Díaz, María Francisca			
Profesorado	de Prada Creo, Elena Llantada Díaz, María Francisca			
Correo-e	fanny.llantada@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/edeprada			
Descrición	Intensificación e perfeccionamento da lingua inglesa con especial aplicación ao sector turístico xeral			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Descodificar e interpretar mensaxes en inglés procedentes de diversos ámbitos, con especial atención ao sector turístico.	
Expresar oralmente e por escrito mensaxes en inglés, sobre diversos temas e experiencias.	
Adaptar o nivel de lingua ás distintas situacións comunicativas, tanto coloquiais como formais.	
Xestionar a relación cos clientes en inglés, especialmente no ámbito do turismo.	
Aplicar as TIC á procura e selección de información variada (léxica, cultural, etc.).	
Organizar e desenvolver traballo en equipo en diferentes contextos e linguas.	

Contidos

Tema	
1. Money matters	1. Money Matters. Expresión oral. Comprensión oral. Vocabulario específico. Gramática. Pronuncia. Lectura. Escritura. Expresións idiomáticas. Simulacións.
2. Reasons for Travelling	2. Reasons for travelling. Expresión oral. Comprensión oral. Vocabulario específico. Gramática. Pronuncia. Lectura. Escritura. Expresións idiomáticas. Simulacións.

3. Tourist information	3. Tourist information. Expresión oral. Comprensión oral. Vocabulario específico. Gramática. Pronuncia. Lectura. Escritura. Expresións idiomáticas. Simulacións.
4. Nature-based tourism	4. Nature-based tourism. Expresión oral. Comprensión oral. Vocabulario específico. Gramática. Pronuncia. Lectura. Escritura. Expresións idiomáticas. Simulacións.
5. Guiding	5. Guiding. Expresión oral. Comprensión oral. Vocabulario específico. Gramática. Pronuncia. Lectura. Escritura. Expresións idiomáticas. Simulacións.
6. Transportation	6. Transportation Expresión oral. Comprensión oral. Vocabulario específico. Gramática. Pronuncia. Lectura. Escritura. Expresións idiomáticas. Simulacións.
7. Accommodation	7. Accommodation: Expresión oral. Comprensión oral. Vocabulario específico. Gramática. Pronuncia. Lectura. Escritura. Expresións idiomáticas. Simulacións.
8. Food	8. Food: Expresión oral. Comprensión oral. Vocabulario específico. Gramática. Pronuncia. Lectura. Escritura. Expresións idiomáticas. Simulacións.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Actividades introdutorias	7	0	7
Resolución de problemas	32	80	112
Seminario	5	0	5
Traballo	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos fundamentais do curso tanto teóricos como prácticos.
Actividades introdutorias	Preparación para a materia tanto a nivel gramatical como de léxico. Consolidación das principais funcións comunicativas necesarias para o exercicio profesional no sector turístico.
Resolución de problemas	Práctica a través de exercicios de distinto tipo das diferentes destrezas comunicativas tanto na súa faceta receptiva como produtiva.
Seminario	Traballo personalizado sobre os contidos da materia e as prácticas comunicativas. Atención individualizada para corrección de posibles erros.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Revisión das dúbidas relacionadas cos contidos do programa e aclaración dos conceptos teóricos que necesiten explicacións adicionais e a súa aplicabilidade contextual práctica.
Seminario	Práctica extensiva das destrezas orais con referencia aos contidos do programa

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Realización de exercicios e actividades nas áreas de léxico, gramática, comprensión oral e escritura e produción oral e escritura.	50	
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	20	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios e actividades prácticas que resuman os contidos xerais do curso nas principais destrezas comunicativas orais.	30	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A) PRIMEIRA EDICIÓN DAS ACTAS: O alumnado poderase acoller á avaliación continua (A.1) ou á avaliación única (A.2). O alumnado deberá poñer en coñecemento do docente a cal das dúas opcións se acolle. Recoméndase a avaliación continua, sendo o sistema máis axeitado para a aprendizaxe da materia. Durante a realización dos exames non se permite a utilización de dicionarios, ordenadores, teléfonos móbiles ou outros dispositivos electrónicos. A.1) Avaliación continua Para acollerse á avaliación continua, o alumnado deberá realizar as tarefas que se lle requiran ao longo do curso, tanto nas clases teóricas como nas prácticas, así como realizar tódalas probas de avaliación. Para superar a materia será necesario: 1) Obter unha nota mínima de 5 como resultado da media dos dous exames escritos parciais (40% + 40% da nota final). Cada un dos exames parciais terá as seguintes partes: Use of English (40%), Writing (20%), Reading (20%), Listening (20%). 2) Aprobalo exame oral cunha nota mínima de 5 (20% da nota final da materia). Os exames de avaliación continua non realizados contarán coma un 0 á hora de calculalas medias da avaliación continua. Para a segunda edición das actas (Xullo 2020) conservaranse as partes aprobadas: exame escrito (media do primeiro e segundo parcial) ou exame oral. A.2) Avaliación única O alumnado que non asista ás clases con regularidade nin realice ningunha proba parcial poderá presentarse á avaliación única, que consistirá nunha única proba global final que computará o 100% da cualificación final. A proba única constará das seguintes partes: 1) Exame escrito (80% da nota final da materia), que terá as seguintes partes: Use of English (40%), Writing (20%), Reading (20%), Listening (20%). Para aprobar a materia no exame escrito será necesaria unha nota mínima de 5. 2) Exame oral (20% da nota final da materia). Para aprobar a materia, no exame oral haberá que obter unha nota mínima de 5. Os exames de avaliación única non realizados contarán coma un 0 á hora de calcular as medias da avaliación única. A data desta proba de avaliación única da primeira edición das actas será fixada pola facultade e publicada na súa páxina web. Conservaranse as partes aprobadas (exame escrito ou exame oral) para a segunda edición das actas (Xullo 2021). B) SEGUNDA EDICIÓN DAS ACTAS (Xullo 2021): O alumnado que suspenda ou non se presente á primeira edición das actas será avaliado na segunda edición en xullo de 2021 mediante unha proba única que terá as mesmas características que a proba única da primeira edición das actas: 1) Exame escrito (80% da nota final da materia), que terá as seguintes partes: Use of English (40%), Writing (20%), Reading (20%), Listening (20%). Para aprobar a materia, no exame escrito será necesaria unha nota mínima de 5. 2) Exame oral (20% da nota final da materia). Para aprobar a materia, no exame oral haberá que obter unha nota mínima de 5. Os exames da segunda edición das actas non realizados contarán

coma un 0 á hora de calcular as medias. A data desta proba de xullo 2021 será fixada pola facultade e publicada na súa páxina web. De non superar a materia en xullo de 2021, o/a alumno/a deberá examinarse da totalidade da materia en cursos académicos posteriores, xa que as partes superadas carecerán de validez para datas posteriores.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Strutt, P., **English for International Tourism**, Longman, 2003

De Prada Creo, E., **Contrastive Grammar in Contrast**, T & T, 2013

The Immersion Crew, **Travel, Leisure and Socializing for Spanish Speakers**, T & T, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

Dado que esta materia está integrada no segundo cuadrimestre, recoméndase aos alumnos que durante o primeiro cuadrimestre procuren manterse en contacto coa lingua a través da web, películas e series en versión orixinal etc. Igualmente se o alumno considera que o seu nivel gramatical de inglés non está axeitado a un programa de formación específico, recoméndaselle repasar as principais estruturas gramaticais.

Plan de Continxencias

Descrición

A programación da materia está adaptada ás posibles continxencias que poidan dar lugar a plans mixtos de semi-presencialidade e docencia virtual polo que os contidos e metodoloxía non se verán modificados.

As titorías realizaranse de forma telefónica ou a través do despacho virtual do profesor do campus Remoto.

Todo o material de apoio necesario para facilitar a aprendizaxe incluírase na plataforma de tele-docencia Faltic.

A avaliación realizarase tal e como indica a guía docente sexa de forma presencial ou telemática.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prehistoria universal				
Materia	Prehistoria universal			
Código	004G740V01126			
Titulación	PCEO Grao en Turismo/Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	A materia Prehistoria Universal aborda dende una perspectiva xeral os principais cambios sucedidos na Historia a partir da orixe da especie humana, e os seus antecesores directos, ata o final da Edade do Ferro.			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento da estrutura diacrónica da Historia	
Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna	

Contidos

Tema	
1. Introducción á Prehistoria.	1.1. A Prehistoria como disciplina científica. 1.2. Instrumentos básicos para o estudo da Prehistoria.
2. Sociedades cazadoras recoletoras	2.1. O proceso de hominización. 2.2. O Paleolítico antigo. 2.3. O Paleolítico superior.
3. Sociedades produtoras	2.4. A arte do paleolítico. 2.5. O final das sociedades de cazadores-recolleitores. 3.1. O neolítico. 3.2. O calcolítico. 3.3. A idade de bronce. 3.4. A idade de ferro.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	15	38
Eventos científicos	2	0	2
Obradoiro	12	15	27
Traballo tutelado	0	30	30
Saídas de estudo	3	10	13
Seminario	5	5	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	19	22
Traballo	2	5	7
Observación sistemática	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións teóricas con apoio de material didáctico. Estas sesións serán desenvolvidas na aula e/ou mediante a plataforma de Moovi.
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía e pola Facultade de Historia.
Obradoiro	Técnica de aprendizaxe en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema.
Traballo tutelado	Traballo colaborativo con diversas actividades que finalizan na entrega dun documento. Estes traballos deberán ser expostos na aula, ou a través de Campus Remoto, e posteriormente entregados.
Saídas de estudo	Actividade desenvolvida nun contexto externo ao contorno académico universitario relacionado co ámbito da prehistoria.
Seminario	Seguimento da realización dos traballos. Asesoramento, orientación e aclaración de dúbidas sobre á asignatura.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia e revisión dos materiais xerados polas actividades da asignatura e sobre os traballos tutelados. O seguimento realizarase nas tutorías, sexan presenciais ou online, a través del Campus Remoto, curso virtual na plataforma de teledocencia moodle (Moovi, UVigo) ou correo electrónico.
Traballo tutelado	Deberá facer unha proposta temática, cun esquema incluído, relacionada co programa consultando a bibliografía e o material de Moovi. Esta proposta será supervisada así como a realización do traballo. O seguimento levarase a cabo nas tutorías, sexan presenciais ou online, a través del Campus Remoto, curso virtual na plataforma de teledocencia moodle (Moovi, UVigo) ou correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os contidos das sesións maxistrais e seminarios serán avaliados mediante proba de resposta longa. Eventualmente poderán realizarse probas de resposta curta sobre temas específicos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias, así como da estrutura diacrónica da Historia.	60	
Traballo	Entregarase un documento sobre a lectura dun texto, análise do seu contido e crítica, e será exposto nunha actividade presencial realizada na aula. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	30	
Observación sistemática	En todas as actividades e probas que conforman a programación valorarase a participación do alumnado. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna.	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocenci Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirán acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. Se especificarán as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Todos os estudantes matriculados na materia deben cumprir o seu compromiso de honestidade académica e respectar os dereitos de autor/a tanto á hora de empregar os materiais postos á súa disposición a través de Moovi, como en calquera tarefa, proba ou exame. Calquera indicio de plaxio será cualificado cun cero, entendendo por iso candose copien no substancial obras alleas, o que inclúe todo tipo de material ou recurso suxeito a propiedade intelectual, desde ideas e imaxes ata softwares ou vídeos, entre outros, sen citarse debidamente dándoa como propias.

O estudantado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade, asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Asimesmo deberá acudir ás probas que o docente considere imprescindibles.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carbonell, E., **Homínidos. Las primeras ocupaciones de los continentes**, Ariel, 2005

Cunliffe, B. (ed.), **Prehistoria de Europa**, Crítica, 1998

Diamond, J., **Armas, gérmenes y acero. Breve historia de la humanidad en los últimos trece mil años.**, Debate, 2006

Díez Martín, F., **El Largo viaje: arqueología de los orígenes humanos y de las primeras migraciones**, Bellaterra, 2005

Gamble, C., **Las sociedades paleolíticas de Europa**, Ariel, 2001

Humphrey, L. & Stringer, C., **Our Human Story.**, Natural History Museum, 2019

Rojo Guerra, M. Garrido, R. y García-Martínez, I., **El Neolítico en la Península Ibérica y su contexto europeo**, Cátedra, 2012

Ruiz-Gálvez, M. L., **La Europa Atlántica en la Edad del Bronce. Un viaje a las raíces de la Europa Occidental**, Crítica, 1998

Bibliografía Complementaria

Bradley, R., **The significance of monuments: on the shaping of human experience in Neolithic and Bronze Age Europe.**, Routledge, 2012

Coppens, Y.; Picq, P., **Los orígenes de la humanidad**, Espasa-Forum, 2004

Collis, J., **La Edad del Hierro en Europa**, Labor, 1989

Curtis, G., **Los pintores de las cavernas. El misterio de los primeros artistas.**, Turner, 2009

Delibes, G. & Guerra, E., **"Un brindis por el príncipe". El Vaso Campaniforme en el interior de la Península Ibérica (2500- 2000 a. C.) (Vol. I-II)**, Museo Arqueológico Regional de la Comunidad de Mad, 2019

Díez Martín, F., **Breve historia de los Neandertales.**, Nowtilus, 2011

Díez Martín, F., **Breve historia del Homo Sapiens.**, Nowtilus, 2011

Kristiansen, K., **Europa antes de la Historia. Los fundamentos prehistóricos de la Europa de la Edad del Bronce y Primera Edad del Hierro**, Ediciones Península, 2001

Lewis-Williams, D.; Pearce, D., **Dentro de la mente neolítica**, Akal, 2014

Stringer, C. y Andrews, P., **La evolución humana**, Akal, 2005

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase una documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as Administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Todas as actividades docentes (leccións maxistras, prácticas de resolución de exercicios, preparación de traballos) manteranse mediante a utilización combinada de Moovi e Campus Remoto.

* Metodoloxías docentes que se modifican

As saídas de campo que non poidan realizarse, substituiranse por visitas virtuais utilizando os recursos online que ofrecen organismos públicos, empresas, institucións culturais, etc.

Os eventos científicos que aínda non se celebraron, substituiranse por conferencias ou eventos dispoñibles en vídeo.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención personalizada realizarase mediante a utilización combinada de Moovi (foros, corrección comentada de tarefas) e do Campus Remoto (titorías persoais e en grupo).

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non se modificarán os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Para facilitar o acceso online á bibliografía o profesorado ampliou no posible as referencias a recursos electrónicos e dixitalizados.

O alumnado ten á súa disposición todo o material elaborado polo profesor e utilizado nas aulas.

* Outras modificacións

Non se realizarán outras modificacións.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Consérvanse as probas e porcentaxes de avaliación da materia.

* Información adicional

Os exames realizaranse a través das aulas do Campus Remoto e das actividades, ferramentas e recursos de Moovi.

Cando sexa necesario utilizar materiais específicos para realizar as probas, estes poderán proxectarse na aula virtual do Campus Remoto e/ou descargarse a través dunha tarefa en Moovi.

A entrega dos exames realizarase tamén, sempre que sexa posible, a través dunha tarefa en Moovi. De existiren problemas técnicos insalvables, poderanse utilizar como vías alternativas o correo electrónico ou unha fotografía da proba enviada a través dun móbil.
